

mond a National az izgatás, mellyel O'Connell elleneit fenyegető? Mit jelentenek a gyűlések, a sajtó megtámadásai s a nép-járadalmak? Valóban azt csak nem hozhatni kétségbe, hogy a nyilvános megvitatás jelent valamit, ha t. i. az oda céloz, hogy a nyilvános vélemény megerősítessék, s érleltessék. Nagyon is jól tudjuk, mit értenek francia tul-szabadelmű barátink a „munkásság“ alatt. Náluk a hazafisági ünnepeket, vagy nyilvános temetkezéseket majd mindig illyes mi zárja be. Lamarque tábornok temetkezési ünneplése még nem rég jó kezdetet adott zendülésre, s az újabb törvényeket a nyilvános gyűlések ellen, mikép azok végzödni szoktak, ha nem igazolhatni is, de megmagyarázhatni. Épen a nyugott és békes tanácskozás szokása, mellyet gúnyol a National, oka, hogy az időről időre nyert szabadságot lényegénél fogva megtartottuk s életbe hoztuk s hogy soha azon pontra, mellyből kiindultunk, vissza nem térünk. Olly szellemeknek millyek a Nationalt vezérlik, semmi sem természetesb, mint mind az ellen, mi ellenökbe szegül betű-értelemben fegyverragadni. De szabad kérdeznünk; mit nyertek vele? Valljon öök, vagy utca-barátik, kik az első szép juliusi napokra szabályszerűen készen tartják fegyvereiket, erőszakosságuk által csak egy lépéssel is előbbre mozdították e Franciaország szabadságát? — Az egyházjavító törvényjavaslat, mikép azt a kormány felhozta, több egyenlőséget hozand mind a püspökségek megyei felosztásába, mind s főleg a jövedelmekébe. Eddig a legtöbb jövedelmű püspökségek a canterburyi, 18,090, a durhami 19,480, s a londoni 13,890 ft. sterlingnyi eszt. bevétellel bírtak. Ellenben a llandaffi csak 1,170, az oxfordi 1,600 és a rochesteri 1,450 ft. sterlinggel. A ministeri javaslat szerint mindegyik nagyobb jövedelmű püspökségtől elvétetik egy rész, és a kisebb bevételűnek adatik, honnan a legkisebb jövedelmű püspökségek is 4,500 font sterling eszt. bevételre számolhatnak s illy püspökség ezentül 12 fog lenni. Legtöbbet vesz a durhami, melly 19,480 ft sterling jövedelméről ezentül 8,000 ft sterlingre szállítatik alá. Négy püspökség kettővé kapcsolatik össze 5000 ft sterling eszt. bevétellel. —

Londoni magányos tudósítások szerint a britt királysék örökösének, Victoria hercegasszonynak házassága, bizonyosan léteztülend a szász coburg-gothai hggel, s tüstént köztudomásúvá is fog tétetni, mihelyt a hercegasszony törvényes nagykorúságát elérendi.

FRANCZIAORSZÁG.

A kamarák idei ülése jul. 12én kir. rendelés által rekesztett bé. A páirkamrában a bérekesztő ülésben csak 15 pair volt, a követházban pedig nem több jelent meg 71. tagnál. —

Bizonyos Breschet ur tanítónak nevezetelt ki Párisban az orvosi karban, mi a tanulókat fölzendíté. Mihelyt e kinevezés az iskolában megtudatott, a tanuló, kik Broe ur jelett részben voltak, pisszegetni kezdének, s a tanítók üzéséhez fogtak, kik egy hátulsó ajtón voltak kénytelenek megszökni. — A kar dékánja a rendet helyre akará állítani, de a zaj olly igen nagy volt, hogy szóhoz sem jöhetett s kénytelen volt visszavonulni. Erre a növendékek az ablakoknak estek s még az ablakfákat is összezúzták, a tanítók térmet kipusztították és hivatalos ruháikat elszaggatták. Végre fegyveres erő jött közbe, s néhányat elfogott. — Nagy a forróság itt is. — Julius Gán reggel Lafere Polygonnál, hol pantanyús iskola, fegyvergyár s lőpórmalom van, szerencsétlenség történt, t. i. vityázatlanságból 250. kilogramme lőpor meggyuladt, s légbe röplött. Hat katonát ölt meg, tizenkettőt pedig tetemesen megsértett.

A Messenger szerint jul. 12én, a Jour. du Commerce szerint pedig még 11én, azon hir szállonga Párisban, hogy ismét gyilkos merényt próbáltak a király élete ellen neuilly utjában, de később megvalósult, hogy a hir alaptalan volt. Hasonló hírek szárnyaltak Bécs, Brüssel s Berlinben is. A Messenger állítja, hogy a király minden előterjesztés ellenére jul. 28án még is szemlét fog tartani a l'etoile sorompí diadalkaput ez alkalommal személyesen felavatni. Alibaud holtestét sírjából felásták, s családjának átadták, minthogy folyamodott érette. A kivégzés alkalmakor oda rendelt katonaság száma 6 ezer volt. — A mint az elítelt a vesztőhelyre érkezett a nézők közt egy szózat: Kegyelem! Kegyelem! kiálta hangosan, s azon személy, kitől e kiáltás jöve, azonnal elfogatott. — Naundorff az állított XVII. Lajos Calaisba vitetett, hogy onnan kitűtassék az országból. —

Lyonban olly rendkívüli a hőség, hogy az emberek tömegestül tódulnak a folyóba fürdeni, de minthogy nagyobb részök uszni nem tud, s a szükséges óvással sem élnek, megtörtént, hogy egyetlen egy napon hat személy fult a vízbe, kitenezet pedig alig lehet megszabadítani. Déli Franciaországban is olly nagy a forróság, hogy a postalovak rendszerint útközben dülnek ki. — Egy ezred csapatja egyik őrőshelytől másikkra menvén, útközben hét legényt vala kénytelen hátra hagyni, kik kórházba vitettek; — más kettő félholtan rogyott össze, s az átvitelben meg is halt. —

A Moniteur jul. 13án 12 kir. rendelést közöl csupa kinevezésekkel, mellyek többnyire tisztí, főügyési, megyeispáni s egyéb felsőbb hivatalokra történtek. A tiers-parti lapjai szerfölött örvendenek a kinevezések legnagyobb részének, mert többnyire kedvezők azok a tiers-parti párt embereire nézve. Névszerint legkedvezőbbeknek nézik du Faure, Felix Réal és Baude urak kinevezetéseit. Egyszersmind úgy hiszik, hogy ez mintegy kezdete a nyilvános ügyek jobb igazgatásának. — A jul. 14én megjelent Moniteur hivatalosan megezőfojja azon Párisban elterjedt hírt, mint-

ha a király élete ellen ismét uj merény kísértetett volna meg. A ministerek is, kiket e miatt a követházban sűrű kérdésekkel zaklattak, tagadva feleltek. —

A M E R I K A.

Éjszaka amerika. A congressus elfogadá azon törvényjavaslatot, mellyel fogva Michigan és Arkansas tartományok az unio statusai közé fölvétnek. — Floridából jött levelek szomorunak rajzolják ezen tartomány állapotját, mellyet egy részről a seminol, más részről a krik-indiánok pusztítgatnak. Az alabamai és georgiai sereg mind éjszak és nyugot felé van rendelve, úgy, hogy a Krikek és Florida közt egyetlen katona sincsen. — A képviselőházban jun. 25én, midőn Georgiában s Alabamában az indián háboru által elűzött lakosok támogatásáról vala szó, John Quincy Adams egykori elnök, hosszasan értekezett a texasi háboru által okozott viszonyról az egyesült státusoknak Mexico iránt. Előadásában főleg a rabszolgaság ügyét fogta föl. „Mi, ugymond, azon ponton állunk, hogy háboruba keveredjünk Mexicoval, melly részünkről idéztetek elő. Ezen előidézés első lépése akkor történt, midőn olly időben, mellyben Mexicoban rosz érzélem uralkodott ellenünk, olly határ átengedtetését kívántuk, melly olly nagy, hogy Kentuckyhoz hasonló kilencz statust lehetne belőle alakítani. Ez féltést, gyanul, s gyűlölséget okozott. Ezen, már magában is sértő ajánlás továbbá olly időben történt, midőn Mexico határszéli tartományai (Texas) fölkeltek a kormány ellen, hogy rabszolgákat szállíthassanak, mellyeket tartani tilt a mexicói törvény. A mexicói háboru polgárháboru, s céloz a rabszolgaság visszaállítására. Nem rabszolgaháboru, hanem háboru a rabszolgaság és fölszabadítás közt, s mindent elkövetnek, hogy mi is belé kevertessünk a rabszolgaság részire. Valóban kedvező körülmény ránk nézve, hogy Santanát elfogták: noha nem osztozhatom azok örömeiben, kik mondák: mindenki, a kinek angolszász vér buzog ereiben örvendhet, hogy Santana mint hadifogoly, a texasi angolszász vezére parancsára agyonlövetett. Hogyan! tehát déli tartományink s Mexico népsége közt nem elég nagy e a gyűlölség? A messze-korba, s a másik félkörbe kell e vissza mennünk, hogy az elkéseredés okát a két nemzet közt fölkeressük s föllevenítsük? — Mi érzelnek uralkodnak saját déli tartományink népségei közt? Az indiánok, ezen ország egykori urai, s mind ezek közt? A déli státusok s a barnák közt? s mi érzellemmel van e tarka népvegyület a színtolly tarka népü Mexico iránt? s a t. Santana elfogatásával még nem gondolja Mexicót legyőzeteltnek s meghódítottnak. Félő azonban, nehogy a Mexicoval kezdendő háboru, nemzetségek s fajok háboruja legyen egymás ellen, mellyet az angolszász amerikaiak a mör, spanyol és mexicói amerikai ellen fognak folytatni, vagy az éjszaki és déli Amerika egymás ellen vivand. Olly háboru lesz az, mellynek oka s alkalma hódítás, foglalás s a rabszolgaság visszaállítás, mellyben a mexicói zászlók szabadság lobogóji leendnek, az éjszakamerikaiak pedig a rabszolgaságéi.

A Chippewai k (csippevék) főnöke, Makusi vagy is Es-Ton-A-Quet, ki egy ezen néptörzsből küldöttéssel Washing-tonban van, az épen oda érkezett Cserokik követihez a következő beszédet tartotta: Barátim és testvérim! A nagy lélek megparancsolá, hogy mi itt találkozzunk, s megengedé egymásnak kölcsönösen baráti kezet nyujtanunk. Mondhatom valóban, hogy én magamat igen szerencsésnek érzem, hogy egyike lehetek azoknak, kik veletek a barátságos közlekedést fontartották. Rokonszerzetem olly nagy irántatok, hogy nem tartóztathatom meg magamat kimondani abeli reményemet, mi szerint ti minden boldogságotok csak fölülről várandjátok, s míg élni fogtok a földön, mindent megteendetek a sarjadozó nemzedék javára, a mi csak erőtektől telik. Én el vagyok szánva, semmit sem mulasztani el, a mi népem jóllétét gyarapíthatja, s reményem, nem én vagyok a Chippewaiak közt azon egyetlen, ki ezen elhatározással bír. Én meglátogattam atyánkat, a szövetséges országok elnökét; kezet adtam neki, s azt mondam: én és népem mindenkor barátunk gyanánt fogjuk őt tekinteni. Reményem, ti hasonlag cselekedtetek, s ti is folyvást ugy nézenditek őt, mint barátotokat. Barátim! Ugy hallom, háboru ütött ki szomszéditok a Krikek közt. Ha haza értek: talán járulandnak hozzátok némelyek rosz tanáccsal. Beszédöknek ne nyissátok meg füleiteket! Miért akartok vést hozni magatokra s gyermekitekre? Én férjfiaknak tartlak benneteket, s e tárgyról nem szükség többet mondanom; de azt még hozzá kell függesztenem, hogy ha népemhez visszatértem után megtudom, miképen ti nem a jó tanácsra, hanem azok csevegésre hallgattatok, kik veszélyt akarnak árasztani népetek fölé: azt hiendem, hogy a Cheerogueek (Csirokik) nem férjfiak, hanem gyermekek, kik nem tudják, mi szolgál javokra. Engedjétek még hozzá tenem, hogy mi, gyermekinkre nézve semmi jobbat nem tehetünk, mint ha figyelmünket a tartomány művelésére (veteményzésére) fordítjuk. Többet nem mondok. Én nektek barátotok vagyok, s barátja népeteknek.“

Hibernia nevű rakhajón, melly 18 nap alatt érkezett Newyorkból Liverpoolba, jun. 16kaig érkeztek tudósítások Angliába. Santana vesztesége egészen megvalósult. A San Luis de Potosiban föllállított 400 főnyi csapat, mellynek a mexicói hadtest erősítésére kellett volna szolgálnia Texasban, a legújabb esetek következésiben széteszlott. New-Orleansből, maj. 30káról jelentik, hogy Wall ezredesnek 1200 mexicóiból állott osztálya, meghódult Santana parancsára mintegy 3 — 400 főnyi texasinok. Más

tudósítások szerint, a 6 ezerből álló mexicói sereg ismét előre nyomul; de ez nyilván a veszteséget követő esetre látszik vonatkozni. 5 texasi hadhajó egy gőzsajkával s 300 legénnyel, Green tábornoksága alatt, Pelizból Galveston-Bayba ment. Mint mondják e hajók egyikén volt maga Santana is, ki arról Velasconál, Matamorastul egy napi földre, szállott volna ki szárazra. A mexicói elnök ezen utjából, a békekötés célját következtetik. Texas függetlenségének kinyilatkoztatását már nem vonák kétségbe, s azt gyanítják, hogy ezen 165 ezer négyszög angol mérföldnyi nagy s hamar népesülő tartomány az északamerikai szövetséghez csatlakozna magát. Heves vita-keletkezést gyanítanak ezen kérdésből: vajjon megszenvedjük-e Texasban a rabszolgaságot? Ez, a szövetséges statusokra nézve legnyomósabb kérdés, s a legkedvetlenebb jelenetekre nyújtott alkalmat, a képviselőház múlt hónap 10ki ülésében. Adams urnak azon javaslata, hogy Arkansas új statusban a rabszolgaság ne engedtesse meg félre vettetett. A ház csupán e végett volt egybe hívva, s minthogy sok tag hiányzott, többen részint betegesen részint fáradtan hurczoltattak el, ugyszólván ágyaikból reggeli 4 órakor az ülésre. Több összekoczanás is történt, mellynek kettős viadal lön következése.

Charlestonban jun. 19kén. New-Orleansra nézve 9ig terjedtek a hírek, mellyek szerint Santana és Almonte erős őrizet alatt Velascoban vannak; a mexicóiak pedig Bejarba, fő táborhelyükbe vonultak vissza. Texasnak rövid idő múlva leendő fölszabadulása reményénél fogva már tervek készítettnek New-Orleansban a vörös folyón (Colorado) Natchitochesig gőzhajózást nyitni, s ezzel innét kezdve Californiát vasut által összekapcsolni, hogy New-Orleans a Japán, China és India-közi kereskedés birtokába juthasson.

Newyork tartományának, melly 56 megyéből áll 9 nagyobb s 788 kisebb városa van. Benne most 253 lap jelenik meg a tár. v. gyűjtemény-iratokon kívül. Magában Newyork városában 56 külön tartalmu lap jö ki, mellyek közül 15 naponként, 10 hétfelenként, kettő hetenként háromszor, 26 hetenként egyszer, 2 hónaponként, 1 pedig félhónaponként bocsátatik közre.

Newyorkba az idegenek oda tudulása oly nagy, hogy szállást alig kaphatni s a lakbér s eleség ára az utóbbi tűz óta majd kétszer haladja meg az égés-előtti. — Az elhamvadt város-rész mintegy varázs által újra és szebbfényben és díszben szökken elő az omladékok s romokból. — A vámház és pénzeszernök márványból alakulnak Európa legdicsebb épületivel mérkezhendő idomban. — Livingston Eduárd Északamerika egykori statustitoknok s utóbb párizsi követe 72 esztendő korában elhunyt maj. 23kén Newyork mellett jószágán. Előbb Newyork polgármestere volt s később Louisianában települt meg, mellynek törvénykezési rendszere az ő munkája s maradandó emléke és biztositéka érdemeinek.

Wallack ur Északamerikában ezer dollárt (két ezer pengő forintot) tüze ki jutalmul a legjobb dramára, mellynek tárgyát mindazáltal Amerika történetéből szükség kölcsönözni. Pittsburgban s környékén (Pennsylvániában) hatszáz gőzmű foglaltos. Nagyszámu gőzhajó is van ott munkában s többen k építtetése is meg van rendelve, de vas szűke miatt egy pár esztendő előtt nem létesíthető. —

SPANYOLORSZÁG.

A Moniteur és Jour. de Paris jul. 13ról következő új mérszárlatokat jelent: „Bayonnéból (alkalmasint Perpignanból) indult tudósítás szerint 11kén történt siralmas nyugtalanságok ütöttek ki Figuerasban. Burjo és Zorilla csapatának közeledése, a barcelonai hírnök megöletése Gerona szomszédságában, mind ez csak ütközet-ürügyül szolgált, mellyet a serezek meg nem gátoltak. A népet hamis árulási híresztelések az elkeseredés legfőbb fokára lázították; Tena osztagynok Figueras parancsnoka áldozatul esett el, meggyilkoltatott s holt teste az utcákon hurczoltatott. E rémisítő eset után a rendtelenséget némileg lecsillapították; s a zaj a hírnök elindultakor már megszűnt.“

Következő Gomez carlosi tábornok tudósítása a hadi miniszterhez a revillai esetről jun. 27kéről: „Jobb szárnyú kir. sereg. Ezennel végeztük egyik legvérengzőbb s legmakaesabb viadalunk egyikét. Lehetetlen azt körülményesen leírnom, mert időm nincs rá, s meg kell elégnöm csak a következmények előadásával. Tello és Albuin osztagynok 4500 lovag s gyalogsággal engem feltartóztatni szándékoztak, szinte majd járatlan helyeket raktak meg katonasággal; ennek dacára még is 500 foglyot s köztük több főtisztet, 600 fegyvert, 15 lóporszekért, több ösvért s néhány lovat foglaltunk el. Minden pillanatban új foglyok hozatnak, mert sok ellenség rejtett az erdőségbe. Ellenünk 170 holtat és 700 sebesítettet számlálnak; a mi veszteségünk sokkal csekélyebb, mivel csak 100 emberre megy; de azért érezhető, mert két tábornokunk d. Manuel Canos és d. Juan Antonio de Montoya tetemes sebet kapott. Francesco de Paula Romero tábornok alatt pedig lova megöletvén, maga is gyöngén megsebesítettet. Isten tartsa meg s a t. —

Későbbi tudósítások szerint St. Sebastianból jul. 7kéről a Gomez által megvert sereget Tello osztagynok tartalék-seregének mondják, melly egészen szétszóratott s ezer embert veszte holtak sebesek és foglyokban.

A Messenger szerint azon hír, hogy Gomez carlosi vezér Aszturiába ütött, mindinkább s inkább bizonyodni kezd. Burgosi

levelek, félelmet s elégtelenséget lehelve, sereg-hiányról panaszkodnak oly egy tartományban, hol Gomez katonái jelenléte zendülést támaszthat. A valódi hazafiak mindenütt fellázadnak a kormány rendszabályinak lágyasága, kevés előrelátása s a christinók vigyázatlansága miatt; ezen panaszok pedig alaposak, mert a királyné seregei soha sem vezéreltetek rosszabbul, mint most. A pillanat fontos, a carlosi párt ellenben, melly kis ideig el vala bátorralanulva, most már mindenütt mutatkozik. Van carlosi tábor Valenciában, Arragoniában, számos osztály Galiciában is s mindenütt találatnak kész és lelkes férfiak, vezérség-vállalásra. A christinók a lázadók megbukását az által vélték eszközölhetni, hogy ellenségeknek időt hagytak ujoncz szedésre s magát megerősítésre. Eleinte csak egyes osztályok czirkáltak, de most már egész táboruk van a carlositáknak, s ha bátorságuk s biztosságukról következtetést vonhatni, ugy bizonyval sokkal ügyesebben vezérelt s bátrabb seregek leend, mint a királynénak.

A Journal du Commerce ezt írja f. h. 14kén Madridból: „Tegnap rendkívüli alkalommal kaptunk tudósításokat Madridból; jul. 5kén Gomeznek Aszturiába nyomulása ott rosz benyomást tett. Espartero igen lassan iparkodott utána; Gomez most csak azon seregek tartóztatását vissza, mellyek a tengeremlékről jöhetnek ellenébe. — A madridi kormány újra pénzügyi segédelmet kapott, mellyt őt képessé teszi egészen a cortes megnyitásaig eltengetni; e segédelmek a most készülő új pénzügyi rendszabályokra vétettek kölcsön, s több kereskedő-háztól származnak, ezek között Gargollo, Cerisla, Aguirre-Solarte.

A Sentinelle szerint Bernelle tábornok idegen seregéből a szökések igen lábra kapnak s egy nap sem mulik, mellyben ezekből szökvény ne mutatkoznék a francia határokon. Harispe tábornok parancsot ad ezek megfogadásukra s az első spanyol őrségnek átadatásukra. — A Sentinelle attól tart, hogy ha a francziákhoz nem illanhatnak, majd a carlositákhoz szegődnek.

A Gaz de France Saragossából jul. 4kén írja, hogy az ott őrködő nemzeti katonaság két parlamenti tagot, kiket a carlosi tábornok tisztas alkudozást ajánlani elküldött agyon lövetni merészlet. Illy embertelenségen felháborodván Cabrera, a várost legott megrohanni parancsolá s öt órai élénk tüzelés után a kir. seregek a városban is voltak. Valamennyi nemzeti őrnök meg kelle futamodnia; s egy pár osztály Carlos zászlójához állott. A lakosok élete s vagyona megkiméltetett.

Az előbbi procurador kamra elnöke Gonzales Antonio, Madridból a Timeshez panaszt irt a madridi censura bánásmódjáról. A múlt cortes szétszólása előtt t. i. a barcelonai polgárok irásban megköszönék a procuradoroknak azon végzésüket, hogy a cortes megegyezése nélkül semmi adót sem fizetnek. Ez a censurahoz küldetett, hogy hírlapokban hirdettessék ki, de a helyett, hogy vagy megengedtetett, vagy eltűnt volna ezen oklevél, a rendőrség igazgatójának adatott át, s ez az (Isturiz i) ministeriumtól azon utasítást vevé: nyomozná ki, ha nem lehetne-e belőle a procuradorok elnöke ellen büntető pert indítani? A volt elnök, mint valamely titkos gonosztevő, vallatásra vétetett. A panasz azonban alaptalanabb volt, hogy sem fenytést érdemelt volna. Gonzalez az egyébiránt nem illető bíróságtól szabadon bocsátatott s midőn e végett nyilvánosan akart panaszt tenni, a censura ismét gátlólág s ellenzékül járult közbe.

Az Allg. Zeit. madridi levelezője jul. 6ról így ír: Alig érkezett meg ismét Cordova gen. a táborba, már az ellenség újra kiszámolt táborozási tervet fejt ki s a királyné seregeit zaklatja. Espartero hamis irányban indult el, addig Villareal hirtelen maga jelent meg Penacerradánál, s ha a portugáli sereg segédül nem érkezik, e fontos hadipontot aligha el nem foglalta volna. Ez az északi tábor helyzete általában, mennyire azt a beérkezett hivatalos tudósításokból ismérjük. Tello gen. 2500 embernyi, nagy részint ujonczokból álló tartalék-sereg parancsnoka 29kén Villarcayo felé indult, hogy ott a carlosita Gomeznek, ki 5 zászlóaljjal 2 osztállyal és 2 álgynval Aszturia felé kívánt előnyomulni, ellenálljon. s 27kén, reggel Revillában vele összetalálkozott; délutáni 4½ órakor az ellenséget feltartóztatá, de akkor Gomez 3 új zászlóaljjal segítségül nyomulván elő lovasságát szétverte, gyalogsága pedig, minden töltésit kilödvén, vissza nem tartóztathatta. Nem volt tehát egyéb mód hátra Telloinak, mint a csatamezőt odahagyni; vesztességét 100 fogolyra s 300 holtra teszi, kik közt a vitéz Castaneda ezredes. Gomez így elérte Aszturia felé nyomulni vágyó szándékát. Tello vesztességét nem annyira magának mint Esparteronak tulajdoníthatni, ki a helyett hogy Tellonak idején segítségére sietett volna, 26kén Salinas felé ment s még csak 27kén indult Miranda de Ebro felé. Gayangosban 29kén költ tudósítása említi, hogy katonái a hőség miatt sokat szenvedtek, s csak 27kén kapta Tello megveretése hírét. Jul. 1jén Villarcayoba ért, és Soncillo felé nyomult a carlositákat üzőbe vevőleg. Könnyen gondolhatni, mily benyomást tön itt az északi táborról érkezett tudósítás, s hogy az előbbi miniszteriség partolójai a megvetettség minden okát a mostanira gördítik. Ambár a mendizabali pénzügy-végzemény létesítésében előhaladtak, a status papirosok becse mindazáltal folytatást változik s a börze pusztá ujságvadászok gyűléspontja lett, kik egymást viszontagosan hazudtolgatják — Bayonnei levelek jun. 10kéről említik, hogy az Aszturiába nyomult carlositákat valódi veszély fenyegeti, mert Potes környékén Manso gen. seregétől aligha szabadulhatnak, míg ugyan ezalatt Espartero Gomez ellen számos

sereggel nyomakszik előre, 's végre a Bilbaoból küldött sereg is inokban sarkalván őket egészen békerítéssel fenyegeti. Bizonyos, hogy Gomez, hacsak sebes út által ki nem surran, annál bajosb körülményekbe juthat, mivel Aszturia népe Carloshoz nem olly igen szít, mint a' carlositák önkécségetve képzelik. Eraso tavalyi hadszállítása e' tartományba eléggé tanusítja ezt.

Mindennemű tudósítás a' tartományokból abban egyezik meg, hogy a' ministerség a' választásokban kedvező előlépéseket tesz. Azonban Isturiz sem hagyja ám magát álomba szenderíttetni. A' katonai ügyek szomorú állapotja alkalmasint jul. 13ig, t. i. a' választásokra rendelt napig, nem fog megváltozni, miből a' ministerium ellenségei nagy hasznot vonhatnak.

Legújabb tudósítások. A' Journ. du Commerce szerint jul. 15ről, Cordova gen. Ribero generált Espejo felé küldé d. Pablo Sanz carlosita osztálynokot üzni; Espartero gen. pedig Gomez-től még csak 2 leguanyi távolságra volt, ki jul. 2kán Cangas de Onisban (Aszturiában) vala. A' „Phare“ Bayonneból említi, hogy Behobiebe jul. 11ikén reggeli 8 órakor az angolok tetemes sereggel érkeztek meg 's alkalmasint Fuentarrabiát fogják megtámadni. Délben: Fuentarrabia ég az álgutúz következésiben. A' trincadurák 's egy gőzhajó a' Bidassoában kikötöttek. — Ugyan a' Phare említi, hogy 11kén délutáni két órakor a' carlositák próbálták Behobie erősséget egy pokol-erőmű által fölvetetni, de az korán elpattant, 's ez által tervök megsemmisült. A' carlositák a' portugáli határon szándékoznak munkálkodni, hogy a' miguelitákat felbátorítsák, 's Miguel új próbát tehessen Portugália megtámadására. — Ezen terv a' spanyol kérdést valamint katonai ugy politikai tekintetben alkalmasint még bonyolodtabbá tenné. A' carlositák leguabb mozdulatai oda mutatnak, hogy Mancha körül akarnak csoportosulni, hogy így Madridot Andalusiától 's egyéb déli tartományoktól elszigeteljék.

T Ö R Ö K O R S Z Á G .

Konstantinápolyból jun. 22ről írják, hogy Ponsonby lord tökéletes elégtételt nyert, mert Aakif effendi jun. 16án kitétetett hivatalából, 's helyébe Chulussi Ahmed basa előbb kaimakán neveztetett ki. Noha az ez uttal a' nagyvezérhez bocsátott nagyuri kéziratban az áll: hogy e' határozást Aakif effendi szenevedő állapotja okozta, melly nehezíté hivatalos kötelességei teljesítését, a' közönség még is jól tudja hanyadán van a' dolog 's ez annál szembeszökőbb most előtte. A' szultán 10 ezer piasztornyai havi nyugpénzt ajánlott meg neki, mi 1000 pengő forinttal ér föl. E' tekintetben megjegyzi a' M. Chronicle: „Mind az angol, mind a' szárazföldi lapok sokfélekép adták elő, mikép viselte magát Ponsonby lord Churchill ügyében a' porta tisztviselőji iránt. A' mi következik, az való. Miután Ponsonby lord szorgalmasan kinyomozá a' dolgot, előterjeszté a' körülményeket a' szultánnak, 's ítéletére hagyá az elégtétel-ajánlást a' britt alattvalón elkövetett méltatlanságért. Ponsonby lord nem tett semmi különös követelést, mint állították. A' szultán olly elégtételt ajánlott, mellyet Ponsonby lord el nem fogadhatni vélt, mielőtt kormányát tudósítaná arról. Erről körülményes részletek érkeztek Konstantinápolyból; de a' ministerek nem kitétek még határozást a' dologban. Valamint nagyobb elégtételt nem kívánhatni, mint a' millyen az elkövetett jogta ansághoz illik, úgy más részről bizonyos lehet a' britt nép, hogy kisebb sem fog elfogadhatni.

Kalmár-levelek által Marseilleből, mellyek jul. 13kán érkeztek Livornóba, azon hír terjedt, hogy tengeri ütközet történt a' kapudán basa hajóserege, ki jun. 22én érkezett seregszállítványával Tripolisba, 's a' francia hajósereg közt Hugon admiral vezérelte alatt, melly már 26a óta a' tunisi révben tanyáz. Ujabb tudósítások azonban Livornóból jul. 15ről e' hirt nem valóstítják, hanem azt hitelik el inkább, hogy a' francia hajósereg élénk tüzgyakorlása nyújtott e' hiedelemre alkalmat, melly tüzelést több hajó hallván, azt vélte, hogy csata történt, 's így hozták annak balga hírét Marseillebe 's onnan Livornóba. — A' Gazetta Piemontese jul. 16ról így ír róla: „Hivatalos tudósítások Tunisból jun. 29ről jelentik, hogy Hugon ellenadmiral 26 óta 4 vonal hajóval, 2 korvettel, 's 1 brigantimel a' révfokba ért. A' kapudán basa, ki 22én juta Tripolishoz 26 hajóval, ezek közt 19 szállító-hajón 2500 embert szállított a' szárazra.“ „Ha, úgymond e' levél, a' basa a' francia hajósereg jelenlétét Tunisban megtudja, hihetőleg nem fog az odame-netre gondolni, hogy a' mostani beynek terhére essék.“ Az ütközet hire a' két hajósereg közt alaptalan 's azon lövések, mellyeket Bernard kapitány 26án hallott, ama' közönséges üdvözölő lövések voltak, mellyek a' francia hajóseregtől adtak, midőn a' tunisi révbe érkezett. A' francia lapok is közlenek egyenesen Tunisból jun. 29ről érkezett leveleket, hol említetik, hogy az admiral folyvást gyakorolja a' hajósereget, mi a' legénységnek kivált az idősebbnek sok munkát ad, minthogy a' fiatalság még nem vehet a' gyakorlásokban tökéletes részt. — Közönségesen hiszik, hogy a' francia küldés bizonyosan czélját fogja érni.

O L A S Z O R S Z Á G

A' selyemszedés az idén mind Calabriában, mind Sziciliában sőt a' többi olasz tartományban is olly rosszul ütött ki, hogy ára már is jóval följebb szökken. Efölött még kivált Amerikába majd két annyi mennyiséget kívánnak mint eddig.

S C H W E I Z .

A' szentséges romai pápa hatalma ujabb időkben a' bá-

deni cikkelyek által korlátok közé kezdett szoríttatni. — Haszonló szabály érte általjában a' klastromok állapotját is, névszerint a' bázeli püspökséget is, mint a' bázeli törvényhatóság alatti birtokhatár részt, melly alkalmat nyújtott arra, hogy Franciaország és Ausztria, mintegy védve a' katholika egyház jogait, ellenmondott e' rendelkezéseknek, és azt sürgette, hogy a' bádeni cikkelyek, mellyek a' kérdéses megkorlátozásokat magukban foglalták, visszavétessenek. Minthogy a' két szomszéd nagy hatalom keményen sürgeté azt, efölött a' kath. papság és a' kath. népségnek is egy része nem volt e' cikkelyekkel megelégedve, a' vallás némi elnyomatását szemlélvén bennök, azok csakugyan vissza is huzattak.

E L E G Y H I R .

Zürichben Eyb bárót és bárónét a' törvényszék közzszavazattal perbe idéztetni rendelé, Lessingnek a' mult ősön történt meggyilkoltatása miatt. — Modenában jul. 1jén a' katonai biztosság ítélete hirdettetett ki, melly 15, részint jelenlevő részint ellilant személyt, titkos cselkedések 's zendítő tettekbeni részvét miatt különféle büntetésekre kárhoztat.

A' szakál új becsületbe kezd jóni az ujító 's europai divat után kapkodó törököknél is, ugyan is a' stambuli török lap ezt írja jun. 18kán: Minthogy profétánk (Mohammed) egy törvénye szakált rendel viselnünk 's a' birodalom ministerei méltósága e' törvényhez illeszkedéseket kívánja, ennél fogvást a' szultán, a' testőrök musirjának Ahmed Fewsi basának 's vele hasonrangu főtiszteteknek megengedi a' szakálviselést. E' kedvezés megadatott minden vezér vagy ferik czimmetlő bíró tisztviselőnek is.

Drezdában a' belügyi ministerség e' következő tudósítást bocsátá ki: „Minthogy még Szászországban nincs olly kézikönyv, melly a' földmivelés alapjait röviden, világosan 's egészen a' mezei-gazda használatára előadná, annak elkészítésére száz darab arany tüzetik ki jutalmul. Azok kik e' jutalmat elnyerni ohajtanak, felszólíttatnak, hogy munkáikat 1837. dec. 31ig név nélkül 's csak egy jelmondat-mellékléssel a' ministeriumnak küldjék be, melly szorgalmas vizsgálat után, a' legjobbnak talált könyvnek fogja oda ítélni a' jutalmat. A' jutalmazott munka ezután vagy ingyen vagy igen olcsó áron fog mindenütt elterjesztetni. Ez által azon mezei-gazdákat, kik vagy a' közönséges gazdaságban, vagy annak részletes ágaiban p. o. marha-nemesítésben, a' trágya ügyes készítésében, kereskedési növények p. o. dohány, buzér, kömény, sáfrány, mák 's a' t. vetésében, rét 's gyümölcs-mivelésben, általjában szorgalom és ipar által másokat utánozásra serkentenek, nyilvános dícséret, arany és ezüst emlékpénz, vagy egyes esetekben pénzjutalmak által is kitüntetendű a' kormány.

A' cs. orosz akademia 1836iki anuar 1jén 57 rendes és 16 tiszteleti tagból állott 's könyvtára 4170 kötet és 112 kéziratból. Üléseiben főleg egy új orosz-szótár elkészítésével foglalatoskodik, 's 12 rendes tagot nevezte ki a' munka siettetésére. Tekintetre méltat az akademia minden szláv nyelvet is 's nemcsak azon társaságokkal, mellyek e' nyelvek kimivélését tüzték ki czélokul, áll közösülésben hanem minden kül és belföldi tudóst is jutalmak és pénzsegedelem-ígéret mellett, serkent e' vállalatra.

A' constanzi újságban ezt olvashatni jul. 4éről: Több tapasztalást, fölfedezést és javaslatot tettek már a' mezei gazdaságban, s a' haza nem vallott kárt mellettük. De Kees polgártársunk most olly tapasztalásra jutott, melly földmivelési rendszerünket egészen felforgathatja. Ugyanis 1832ben tavaszi rozstot vetett, 's az idén már negyedszer aratja ezt a' nélkül, hogy a' földet azóta szántaná, trágyázná vagy vetné. Az árpánál is szintazon siker mutatkozott. Kees polgártársunk kész a' mezei gazdaság minden barátjának, ki vagy szóval vagy bérmentes levéllel fordul hozzá, erről fölvilágosítást adni. Külhoniak a' mivélés módját nyomtatásban kis díj mellett megkaphatják. —

A' répaczukor-készítés egészen új változások alá jut 's az eddigi drága készületek szükségtelemekké válnak. Schützenbach freyburgi chemicus új találmánya által, ki a' német birodalmi fejedelmektől szabadítéket keres most egy töle a' répaczukor készítésben egészen bánásmód fölfedezésre, melly által 10 procent tisztítottan czukort állít nyerhetőnek anélkül, hogy a' készítési költség egy font czukormellett 5 és fél krajczárnál többre rugjon. Ő báró Haberrrel társaságba állott Carlsruheban, 's titkát azonnal közlenni, mihelyt a' szabadítéket megnyerendi 's titkának avatottaitól csak bizonyos, alku szerint megállapítandó osztaléket kíván az eddigi 5 petet fölmuló czukor-jövedelemből. — Ha az imént állítottakat teljesíti Schützenbach, ugy új Amerikát földöz fel Európára nézve czukor dolgában. Minden francia megye versenyt panaszokodik a' tikkasztó meleg miatt. Bordeaux majd folyvást 30° alatt csüggendez a' reaumuri hőmérőnek, a' párizsiak pedig 28° alatt sohajtoznak 's felhőskét is alig láthatni az égen. Madrid is és egész Spanyolország szinte hallatlan fokán epednek a' rekkenő hőségnek, ughogy Cordova népe százként hall halálra enyészítő hatása alatt 's hadi tervére gátlólag is munkál.

Gabonaár: julius 26dikén Pesten Tiszta buza 123 — 110 — 100. Kétszeres 86 2/3 — 83 1/3 — 80. Rozs 56 — 53 1/3 — 50. Árpa 53 1/3 — 50 2/3 — 46 2/3. Zab 46 2/3 — 45 1/3 — 43 1/3. Kukuricza 83 1/3 — 80 — 73 1/3. Pénzkelet: julius 21ikén: 5 pCtes 103 31/32; — 4 pCtes 100; — 3 pCtes: 75 9/32; — kam. 2 1/2 pCtes kötel 65 3/4; Bankrészevény 1353 7/10. Dunavízállás: julius 24kén 6' 0" 3" — 25kén 5' 9" 0" — 26kán 5' 8" 0" — 27kén 6' 7" 0"